

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/13056-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 30.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	35/2023	08.12.2023

Årsrapport for 2023 fra SNO til Børgefjell nasjonalparkstyre

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar årsrapport 2023 fra Statens naturoppsyn til orientering

Saksopplysninger

Ihht. pkt 11. i vedtektene for nasjonalparkstyret er Statens naturoppsyn (SNO) tilsynsmyndighet i verneområdene, jfr. lov om statlig naturoppsyn.»

SNOs arbeid med tilsyn/kontroll utføres i stor grad gjennom årlige tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene i Namsskogan og Røyrvik. Personell er utstyrt med SNO sine oppsynshjemler, og følger gjeldende oppsynsinstrukser og føringer fra SNO sentralt. SNO er ansvarlig for koordinering av oppsynsinnsatsen.

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrollopgaver. Nasjonalparkforvaltningen kan gjennom det årlige planleggingsmøte fremme konkrete synspunkter på oppsynsbehov, og innspill til prioriteringer av disse.

Tomas Johansen fra SNO presenterer årsrapport for 2023 i fellesmøte med faglig rådgivende utvalg.

Vedlegg:

Oppsynsrapport 2023 - Statens naturoppsyn

Årsrapport 2023 fra SNO til Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre

SNO lokalt: SNO -Trofors/Mosjøen

Det er kjøpt oppsynstjenester fra Statskog Fjelltjenesten, Namsskogan fjellstyre og Røyrvik fjellstyre

Forsidefoto: Spor etter Lars Monsen?. Foto Tore Tødås. Foto oven for: Tore Tødås

Innhold

1.1	Kort om aktiviteten.....	3
1.2	Resultater eller reaksjoner	3
1.3	Avvik/ Mulige lovbrudd	4
1.3.1	Utedo ved Rotnan	4
1.3.2	Privat merking av sti, Haustlegran.....	5
1.3.3	Avvik på hytte	5
1.3.4	Mulig ulovlig jakt.....	5
1.3.5	Lavtflyging	5
2.	Bestilte tiltak.....	6
2.1	Tilsyn med skilt og installasjoner, og kartlegge fysiske inngrep	6
2.2	Registrering og fjerning av båter, søppel og utstyrsdepot.	6
2.3	Kartlegging behov for klopper Smalvatnet-Namskroken	6
2.4	Fjerning av brumateriell Viermadalen	6
2.5	Fjerning av stativ på Lotterfjell	6
2.6	Sambandsstasjon Golvertind	7
3.	Andre tema	7
3.1	Spor etter barmarkskjøring.....	7

1. Kontroll, tilsyn og informasjon

SNOs arbeid med tilsyn, kontroll og tiltak utføres i stor grad gjennom årlige tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene i Namsskogan og Røyrvik. Alt personell er utstyrt med SNO sine oppsynshjemler og følger gjeldende oppsynsinstrukser og føringer fra SNO sentralt.

I SNO har det vært utskifting av personell, Carl Nordberg har gått av med pensjon og nytt oppsyn Thomas Johansen ble ansatt 1 juli. I den forbindelse ble kontorsted flyttet fra Trofors til Mosjøen. Ettersom det gikk litt tid fra Carl gikk av til nytt oppsyn var på plass har den fysiske aktiviteten fra SNO sin side vært mindre enn tidligere år. SNO har vært tilstedeværende i forbindelse med registrering av jerv og andre oppdrag som ikke har vært knyttet direkte til tilsyn i verneområdene.

Oppsynspersonell i 2023 har for Statskog fjelltjenesten vært Gustav Buch Arntsen og Lars Lorentzen, for Namsskogan fjellstyre vært Sissel Grongstad og Isak Bruvoll Valfridsson og for Røyrvik vært Rune Elnan, Bjørn Tore Nøkleby og Børje Cato Moen. Namsskogan fjellstyre har også utført ett oppdrag på vegne av Røyrvik fjellstyre.

1.1 Kort om aktiviteten

Basisen i tilsynsarbeidet er mest mulig tilstedeværelse i felt, kombinert med stikkprøvekontroll av regelverk. Tilsynet skal også være risikobasert slik at oppdagelsesrisikoen blir størst i områder og på tema som er viktigst med tanke på bevaring av natur og verneverdiene i området

I praksis har det vært satt søkelys på tilstedeværelse i perioder med mye folk, oppsyn med motorferdsel, droner, sykling og søppel. I tillegg til oppsyn i spesielt sårbare perioder og områder samt i hekkeperioden. Flere av turene som har hatt fokus på oppsyn i sårbare områder har vært gjennomført sammen med Politiet. Det har vært gjennomført oppsyn med tanke på bruk av motorkjøretøy i forbindelse med utøvelse av elgjakt.

I tillegg til den tid som brukes på tilsyn/kontroll og bestilte SNO-tiltak har Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene også tilstedeværelse på oppdrag tilknyttet nasjonalt overvåkingsprogram på kongeørn, jerv og fjellrev. Både fjellstyrene og Fjelltjenesten har også tiltak bestilt direkte fra nasjonalparkstyret og oppdrag for grunneier og oppgaver i statsallmenning. Statskog fjelltjenesten har også i år utført et mindre oppdrag på vegne av Norsk institutt for naturforskning (NINA). Totalt sammen med aktiviteten fra SNO, gir dette en tilstedeværelse av uniformert personell med oppsynsmyndighet beregnet å utgjøre omtrent et årsverk.

1.2 Resultater eller reaksjoner

Oppsynet har i løpet av året møtt omtrent 200 personer i felt og har gjennomført 35 kontroller av lovverk. I forbindelse med kontroller og observasjoner gjort under tilsyn er det observert noen få avvik som har medført 1 anmeldelse, rapporteringer til Nasjonalparkstyret

for videre oppfølging og ett tilfelle er rapporter direkte til politiet. Avvikene blir nærmere redegjort for under.

1.3 Avvik/ Mulige lovbrudd

1.3.1 Utedo ved Rotnan

På en ordinær oppsynsrunde av Fjelltjenesten i Børgefjell 05.05.2023 ble det oppdaget at det var satt opp en helt ny utedo ved konvensjonshytten ved Rotnan. Den tidligere utedoen er revet. Saken ble anmeldt i samråd med Nasjonalparksstyret på bakgrunn av manglende søknad for tiltakene.

Front av nytt utedo 05 05 2023

Do ved Rotnan. Foto: Fjelltjenesten

1.3.2 Privat merking av sti, Haustlegran.

På en ordinær oppsynsrunde gjennomført av Fjelltjenesten i Børgefjell, 14.08.2023, ble det oppdaget at det var malt rød maling på en rekke trær fra stien ovenfor høyde 656 i Haustlegran og frem til stien krysser Litle Susna. Ukjent opprinnelse og utfører. Saken er rapportert til Nasjonalparkstyret.

Privat merking av sti. Foto: Fjelltjenesten

1.3.3 Avvik på hytte

Ved dispensasjonkontroll ble det funnet avvik på tiltak i forhold til gitt tillatelse på utforming av hytte i Austre Tiplingan. Avviket er rapportert videre til Nasjonalparkstyret for videre oppfølging.

1.3.4 Mulig ulovlig jakt

Det ble i august gitt melding fra publikum til Statskog Fjelltjenesten om at det var hørt skudd i Raentserenmehkie. Meldingen kom inn for sent til at det var noen mulighet til å følge opp tipset i felt og med mangel andre bevis ble det ikke vurdert som hensiktsmessig å anmelde forholdet til politiet.

1.3.5 Lavtflyging

På høsten gjorde fjelloppsyn fra Namsskogan fjellstyre en observasjon av lavtflyging fra et av Forsvarets jagerfly i Namskroken. Saken ble meldt direkte til politiet, som har tatt saken videre opp imot Forsvaret.

2. Bestilte tiltak

Det er utført følgende oppdrag på bestilling fra SNO i 2023.

2.1 Tilsyn med skilt og installasjoner, og kartlegge fysiske inngrep

Dette er en løpende oppgave og skilt og installasjoner besøkes og undersøkes ved anledning og i forbindelse med tilsyn eller andre oppdrag. Eventuelle feil eller mangler rettes opp, eller rapporteres. Nye fysiske inngrep rapporteres. Det er i år rapportert inn noen utskiftninger av skilt og noen nye tidligere ikke kartlagte installasjoner. Disse er rapportert i naturoppdrag.

2.2 Registrering og fjerning av båter, søppel og utstyrsdepot.

Det registreres en del søppel langs stier, overnattingssteder og bålplasser. Søppel som er funnet har blitt tatt med ned og det er ikke funnet i slike mengder at det har vært nødvendig med større aksjoner med bruk av helikopter. Det er ikke registrert inn nye båter eller utstyrsdepot i 2023.

2.3 Kartlegging behov for klopper Smalvatnet-Namskroken

Namsskogan fjellstyre har kartlagt behovet for nye klopper og forbedring av gamle og rapportert til Nasjonalparkstyret.

2.4 Fjerning av brumateriell Viermadalen

Røyrvik Fjellstyre har transportet ut de restena av brumateriell som var igjen fra i tidligere. Rapportert i naturoppdrag.

2.5 Fjerning av stativ på Lotterfjell

Utført av Røyrvik Fjellstyre og rapportert i naturoppdrag.

Uttransport av stativ. Foto: Røyrvik fjellstyre

2.6 Sambandsstasjon Golvertind

Statskog Fjelltjenesten har kontrollert at det har blitt gjennomført opprydding rundt sambandsstasjonen på Golvertind.

3. Andre tema

3.1 Spor etter barmarkskjøring

Det finnes pr. i dag ingen systematisk registrering eller overvåking av kjørespor etter reindriftas virksomhet som kan gi en mulighet til å følge med utviklingen. Det rapporteres fra oppsynet om et økende omfang og det stilles spørsmål om dette er noe som skal gjøres noe med. Skadene på terrenget er i noen områder omfattende og helt klart i strid med verneformålet. Sporene er til dels etter faste traseer og dels fritt i terrenget. Statskog Fjelltjenesten har i år dokumentert og kartlagt en av disse traseene i Børgefjell Nasjonalpark som går opp fra Øyum. Rapport fra dette er overlevert til Nasjonalparkstyret. Etter det vi forstår er bakgrunnen til at det ikke blir tatt tak i saken en langvarig, kjent uenighet mellom

forvaltningsmyndigheten og reindriftsnæringen i området. Dette medfører at kjøringen i dag skjer uten at det foreligger gyldig dispensasjon etter verneforskriften og kjøringen reguleres derfor ikke gjennom vilkår eller planer.

Foto: Tore Tødås

I år har Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet samarbeidet om å utarbeide en ny veileder for reindriftas barmarkskjøring i verneområder. Denne gir helt klare retningslinjer for hvordan dette skal gjennomføres og vi ber om at denne legges til grunn for dette arbeidet framover. Det er verd å merke seg at veilederen både anerkjenner reindriftas behov for bruk av barmarkskjøretøy samtidig som den viser til forvaltningens behov for å regulere og styre bruken for å minske skader på verneområdet. Veilederen gir føringer også for oppsynet og ut fra disse vil enhver kjøring slik det gjennomføres i dag være å regne som et lovbrudd. Dette setter oppsynet i en umulig situasjon og vi ber om at reindriftsnæringen og forvaltningsmyndigheten sammen finner en løsning på dette.

Elva fra Blyvatnet Foto: Namsskogan fjelloppsyn

Statens naturoppsyn

Telefon: 73 58 05 00

E-post: post@miljodir.no | www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøksadresse: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet. Statens naturoppsyn (SNO) er Miljødirektoratets feltpersonell.

SNO ivaretar nasjonale miljøverdier og forebygger miljøkriminalitet. Oppgavene spenner fra kontroll og overvåking, til skjøtsel i verneområder, tilrettelegging i viktige natur- og kulturminneområder, informasjon og formidling.

SNO har også mange oppgaver knyttet til store rovdyr, både registrering av bestander, dokumentasjon av skader på husdyr og tamrein, og uttak av dyr det er gitt fellingstillatelse på. Ledelsen i SNO sitter i Trondheim, og vi har ca. 60 lokalkontor spredt over hele landet.